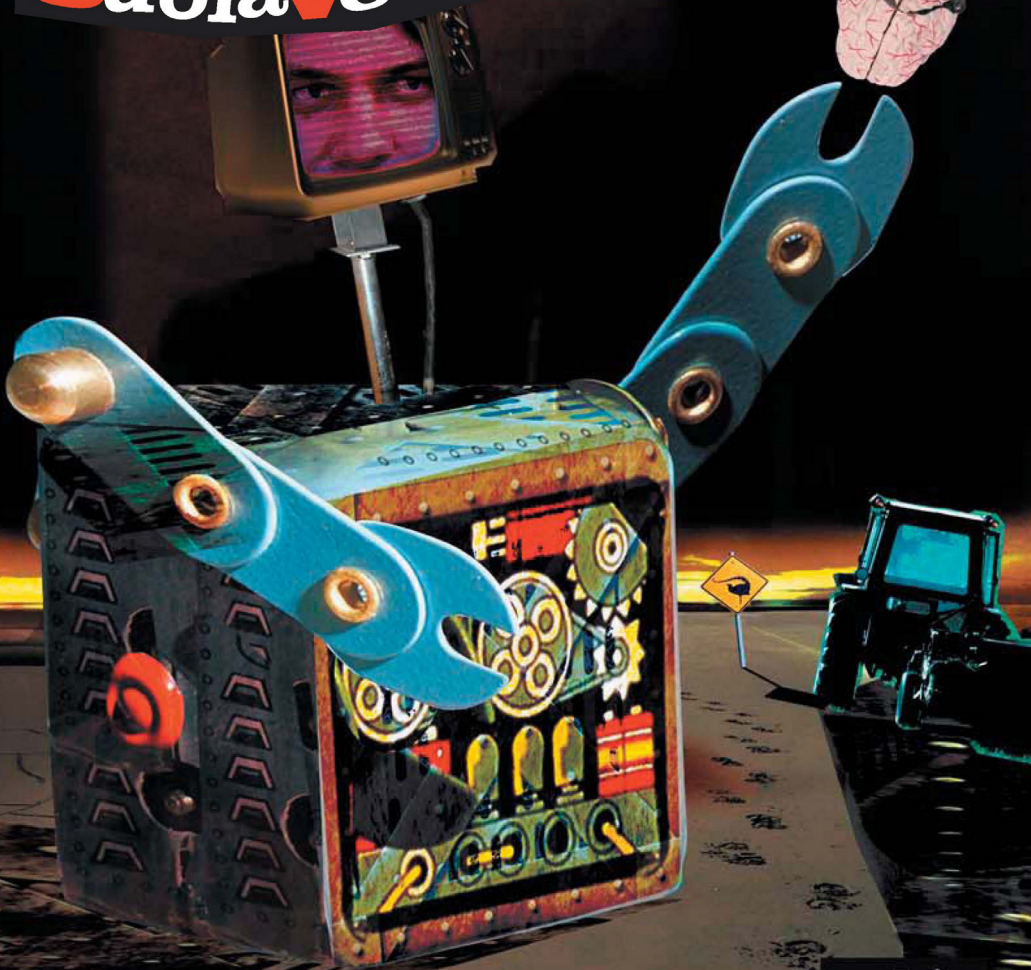

ville-juhani **S**utinen

Suola **v**esit **o**ffe **k**one

ntamo

poEsia

S U O L A V E S I T O F F E E K O N E

Ville-Juhani Sutinen

S U O L A V E S I T O F F E E K O N E

lyhytproosaa ja kurioseitetteja

Alkuperäisjulkaisu Kirja kerrallaan 2009

© Ville-Juhani Sutinen

isbn 978-952-215-250-3

Valmistaja: BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa
2012 | ntamo | www.ntamo.net

Olen sepityksen velkaa.

- Samuel Beckett

SISÄLLYSLUETTELO

I LYYRALINTU

Sovitus	11
Laokoon	37
Moustouché	49
Lyyralintu Lyyralintu	57
Kuoppa	83
Sateenvarjo	97

II BOROROJEN KYLÄ

Arnold jne.	123
Elefantti ja aasi: poliittinen faabeli	129
Naamiaiset	135
Felix, taiteilija, eli kissojen kansa	141
Umpisuoli - miten niin?	145
Dioraama sinikopiosta, eli pohjapiirustus	147
Lavrenti Pavlovitšin kädessä	
Sinkka- tai luonnonliitoksia, herra Moses (ent. Anasto)	151
Seam-us, geologi, eli saumaton kertomus	155
Viisi otosta, matkakirja	159
Bororujen kylä, eepos	167

III SOITTORASIA

Maxwellin demoni	197
Sonnustautumisia	203
Video	211
Maailman paras kertomus	217
Tuoteseloste	229
60°10'15'' N, 24°56'15'' E	231
Lajin synty	237
Soittorasia (kolme muunnelmaa tulkinnan teemasta)	247

I

LYYRALINTU

SOVITUS

Anteeksi, mutta onko teillä surua?

JOS näin meidän kesken puhutaan, olin aina pitänyt katolisen kirkon rippituolia eräänlaisena sovituskoppina.

- Päivää, sir. Mitä teille saisi olla?

Nainen oli perhonen.

- Tarvitsen surun.

- Ah, tätä tietä.

Iltapäivä liplatti kuin huonosti soitetut etydit lastensairaalan käytävillä kun klovnien nenät käyvät ahtaiksi, aurinko oli kuuma rakki. Metafyysisestä henkarista riippui ylöspäin suuri valikoima erilaisia. Olin tullut oikeaan paikkaan. Muut asiakkaat paisuivat nurkissa ja sihisivät hitaasti kuin juomapullojen suut, kastanjat hiilillä. Maailma oli järjestetty.

En edes tuntenut vainajaa. Hänen siskonsa, joka oli teosofisen salaseuran jäsen (seura ei ollut niinkään salainen, koska se oli laissa kielletty – ja jos lakikirja tietää jonkin asian, sen tietävät parlamentin istunnossa syntinsä lunastavat valtuutetut, ja jos he jotain tietävät, se, luoja paratsoon, ei ole salaista, vaan yleisesti tunnettua... ja tässä oikeastaan onkin syvällisesti ajateltuna salaseuran perimmäinen ongelma: jos joku tietää siitä, se ei ole enää missään määrin salainen, mikä tarkoittaa – värjätyn tuulen suunnan ja veikeän lunastuksen huomioon ottaen – että salaseurassa ei voi olla jäseniä. Toisin sanoen, tälläkin hetkellä maailmassa saattaa olla moninaisia salaseuroja, joissa ei yhdessäkään ole ainoatakaan

jäsentä, ja joista kukaan ei tiedä yhtään mitään... ja jonkun onnettoman kotikutoisen partisaanin keskittyessä keksimään nämä seurat, ne menettävät heti asemansa salaisina, muuttuen näin vain tuiki tavallisiksi seurueiksi, joilla ei ole mitään virkaa toimitettavanaan meidän todellisuudessamme), oli kerran kihlautunut minun oikean käteni nimettömän sormen kanssa, mikä kihlaus myöhemmin kuitenkin purettiin, koska hänen veljensä – nyttemmin siis elonhenkensä menettänyt panugristi, pelkkä säkki nahkaa, säilöntäaineita (E 390 + väriaineet), lihaa, ihanteellisia aatteita, hyviä mahdollisuuksia hajoamiseen ja hyytyvää verta – oli sitä vastaan ja uhkasipa vielä leikata sormenikin tyystin irti, jos hänen siskonsa (armas Margot, muistelen teidän neitseyttänne kipein ohimoin) olisi nainut oikean käteni nimettömän (naimasormista toiseksi arvokaimman – ja minun ainoan jäljellä ollut naimasormeni tuohon aikaan!) ja saanut siis yhden kahdeskymmenesosan minusta omakseen – voi niitä miesparkoja, joilta maidon ja viinin sekoittama sota vei sormen tai peräti koko käden! Mikä onnettomuus kohtasi sukupolvemme parhaita niveliä, silkka vesikello.

- Tähän suuntaan, herra...

- En edes tuntenut vainajaa.

- Ahaa, lipplatti puolestaan neitimäiseen tapaan neiti, ja ohjasi minua erittäin hienostuneiden ja sivumennen sanoen varsin hintavien tunnetilojen varusteluun tarpeellisia erikoisvälineitä (rekissä roikkui muun muassa sodassa menehtyneen pianistin tyttärelle sopiva kyynel, posetiivia rintaman viihdytysjoukoissa soittavan simpanssinkouluttajan ironinen hymy, asekatkentävastaavaan pokerinaama ja junan alle jääneen konduktöörin sisarpuolen yksinäisyyden pelko) esittelevien huoneiden läpi kohti mustaa huonetta, jossa metallisissa henkareissa riippui yleisimpiä suruja, kuten surua siitä, että on menettänyt rakkaansa, surua siitä, että on saanut hänet takaisin, surua liian monen tähden näkemisestä samaan aikaan ja siitä, että sateenvarjoilla ei voi enää lentää, surua entisen kihlattunsa tuntemattoman veljen kuoleman johdosta (kokoja S, M, L ja mahdollisuus pikakorjauksiin ja saumaamiseen), surua siitä että ei enää tiedä mitä suree, surua sodasta, surua rauhasta, surua Leo Tolstoin esteetiikasta, surua sopimattomista suruista, surua hengistä, joita ei näe, surua ruosteisista junanvaunuista ja niin edelleen.

Erään Helena Blavatskyn kuvaus

Hän oli hyvin vilkas, lahjakas ja huumorintajuinen jo lapsena. Helena viihtyi paremmin palvelusväen lasten kuin oman luokkansa aristokraattisen jälkikasvun parissa. Hänellä oli valtava mielikuvitus, mutta toisaalta hän oli hyvin itsepäinen, hankalakin lapsi. Helena kapinoi kaikkia kuvia vastaan eikä tunnustanut muuta kuin oman tahtonsa ja omat mieltymyksensä. Hän oli poikkeuksellisen omaperäinen, rohkea, joskus jopa karkea.

Mainitsimmeko jo, että hän oli erikoinen?

Paluu surujen pariin

- Onpa tämä hienosti varusteltu liike! huudahdin nähdessäni lasivitriinissä esillä surun sitä kohtaan, ettei osaa valita liian monesta surusta oikeaa.

Liian innokkaasti kenties, sillä nyt hän (perhonen) saattaisi myydä minulle jotain kallista auliisti.

Liplatusta. Jälleen!

- Pyrimme...

- Mihin!? kuului miesääni sanovan gramfonista.

- ...aina palvelemaan...

- Ketä niin?! jatkoi ääni, ja minua alkoi kieltämättä varsin paljon kummastuttaa tuo tuntematon, silti vaativalla sävyllä ukaasejaan esittävä epähenkilö. Meillä oli kyllä tapana säilöä mukavien henkilöiden sieluja äänilevyille, jotta he eläisivät ikuisesti (tai kunnes levy halkeaa) ja voisivat puhua keskuudessamme kullatuista torvistaan totuuden sanoja, mutta en ymmärtänyt, miksi tämä herra oli sieluineen ja sanoineen säilötty levyille, ja miksi hänen kaiken lisäksi annettiin koko ajan pyöriä gramfonin neulan alla, sillä hänhän oli pelkkä peijooni, oikea maanvaiva, kuten meillä päin ei sanota. Olisihan ollut perin yksinkertaista vain nostaa neula uralta ja hiljentää tuo arrogantti puhuja, joka häiritsti

aivan luontaista kaupantekoa takuulla niin myyjän kuin ostajankin osalta.

- ...parhaamme mukaan...

- Miksi?! huudahti ääni.

Neiti närkästyi, vaihtoi väriään kolme kertaa ja palautui normaalisti. Hän kiihdytti askeliaan ja minä seurasin, kunnes pääsimme toiseen huoneeseen. Takaa jäi kuulumaan kummaa kitinää. Huoneessa hän kuiskasi minulle.

- ...

- Mitä? En kuule teitä! huudahdin.

- - - -

- Anteeksi? ...ei vieläkään!

*- Pyydän anteeksi tätä välikohtausta, mutta liikeyrityksemme perustaja, her-
ra Goddog, on säilötty sieluineen päivineen gramofonikiekolle, ja hän on hyvin
tarkka asioistamme.*

- Selvä, mutta miksi puhutte kuiskaten.

Neidin pää nyökkäsi kimalaisesti kohti ovensuuta, jossa – kas! Gramofoni jo raahautuikin kohti meitä eräänlaisen kummallisen pyörivän kiekon päällä.

- Mennään! huudahti neiti ja me juoksimme kuin kuninkaan lakeijat kurpitsat käsissämme kohti pientä mustaa huonetta muiden mustien huoneiden sisällä, kunnes olimme aivan sisimpänä, kaiken keskellä kuin pieni musta salaisuus.

Erään tytön lapsuus

Nuori ja viaton palvelustyttö keinautti samovaarista viimeiset pisarat Helenan kuppiin.

- Kiitos, Anastasia.

- Neiti on hyvä vaan.

Mutta teetä ei todellisuudessa ollut olemassa.

Mustien surujen huone

- No niin, täällä ollaan! Mitäs te sitten halusittekaan?

- Surun, joka sopii entisen kihlattuni tuntemattoman veljen maahanpanijaisiin, vastasin vikkellästi ja tarkkaan, koska totta puhuen halusin vain sovittaa ja lunastaa surun, lähteä liikkeestä ulos livahtaen, sillä tunnelma täällä oli käynyt vetoisaksi ja viekkaaksi, ja sellaista minä en tällaisina triptyykin oikeaan laitaan kallistuvina päivinä kerta kaikkiaan sietänyt.

Siitä asti kun tunteiden näyttämisestä tuli teeskentelyä, oli surubisneskin pyörinyt melko hyvin. Samoin tietenkin kaikkien muiden mahdollisten ja mahdottomien tunnetilojen kauppa, mutta tämä oli pääosin surukauppa, harras ja vakava kuin haarakiila. Vaan voi lukijani, kun vain muistelenkin sitä suurta hetkeä, kun kävin ostamassa ensirakkauteni... se oli kelpo tuote huolimatta siitä, että löytyi alennuskorista eläkeiän yksinäisyydenpelon ja keski-ikäni kriisistä johtuvan pakkoliikevalikoiman (suun nykiminen, elohiiri, kuolan valuminen ja pisteenä i:n päällä tahdonalainen erektiohäiriö) joukosta punaisella hintalapulla varustettuna. Toiset suosivat erityisiä muotitalojen tuottamia suruja, mutta suurimmalle osalle kelpasivat aivan normaalit mustat, siististi leikatut surut, joiden kanssa kaupantekijäisiksi saattoi saada liidunvalkeat tai roosan sävyttämät murheelliset kasvot ja jopa silkkikeyneleenkin. Usein ostokseen sisältyi myös mahdollisuus myöhempiin korjauksiin ja mikäs keino onkaan käyttää samaa tunnetta kahdesti, pienin muunnoksin ainoastaan! Tosin neitokset eivät tästä pidä, jos huomaavat lempeä käytetyn heitä ennen jonkun toisen kanssa... onkin oltava ovela ja käsistään näppärä, ymmärtänette.

Katosta riippui toisia kattoja eikä se ainakaan vähentänyt epämu-kavuuttani. Niitä oli tympeästi sisäkkäin samalla tavalla kuin mustia huoneitakin. Yleensä vaikeimmat ja omituisimmat surut (kuten suru siitä, että on muuttunut ACII-tyyppin henkiolioksi, suru amputoiduista varpaista, suru salatuista suruista, suru käyttämättömistä rukouksista, suru tykkien lataukseen käytetystä liian pitkästä ajasta ja toisen asteen

suru epäonnistuneesta surun sovituksesta) ovat sisimmissä mustissa huoneissa, mutta täällä oli varmasti tehty jonkinlainen inventaario, koska melkein keskeisimmässä mustassa huoneessa, melkein sisimmän katosta riippuvan katon alla: vain tavallisimpia suruja.

Kliininen myymälä, ajattelin. Kuin jonkin arpakuution sisälle olisi mahtuminen.

Mustia lintuja lensi katonrajassa. Ne olivat ryhtyneet korjaamaan paneeleita – kas, ei siis inventaario, vaan remontti, tietenkin. Siksi tavallisetkin surut oli jouduttu siirtämään niiden normaaleilta näyttöpaikoilta sisimpiin huoneisiin.

Lintujen siivet paukkuivat kuin lauseenvastikkeet. Hän muisti sodan, sen valot ja äänet, sillä muuta ei silloin ollut kuin pimeys ja hiljaisuus, pitkän piimän juomiseen käytetty paatunut odotus paperossin nysien tahtipuikkojen soittaessa mykkää sinfoniaansa yössä. Vuoden ajan. Siitä se kai alkoi... seuraavana päivänä käytiin hakemassa pelkoa kupongeilla: pelkoa omaisen menetyksestä, pelkotiivistettä ja säilykepelkoa, ostettiin valmiiksi myös surua kaikkia mahdollisia kuolemantapauksia varten... varmuuden vuoksi, ja jos kukaan ei kuolisikaan, olisi sillä mustassa pörssissä hyvät markkinat... leskille... orvoille... vähämielisille... kuponkeja saivat hyväosaiset enemmän ja niitä oli myös helppo ansaita pienillä puhteilla. Korviketunteisiin sekoitettiin vanhojen tunteiden jämä ja joitain luonnontunteita... yhdistelmät olivat lähinnä huvittavaa teatteria, aikakauden muistin siivousriepu.

Minä palautin mieleeni hänen puolestaan.

Äkkiä jokin liikahti nurkassa, mutta ajattelin sen olleen vain varjo tai irronnut surun riekale. Tosin ennakoisin pahinta, koska kaikki muukin oli ollut tänään siinä määrin epäilyttävää: gramofonissa epäilyttävä liikemies, epäilyttävällä tavalla järjestetyt surut ja muiden tunteiden myyntitiskit, epäilyttävä siipien paukkuminen pään yllä ja kattojen pengermät. Mitä tästä enää puuttuisi!

- Huuhuu...!

- Mitä pannahista? kysyin katsahtaen myyjään nähdessäni kolmen tai neljän hengen lennähtävän aivan irrallaan mustaan huoneeseen, joka oli muuttunut violetiksi. Kyllähän henkiä toisinaan näki, mutta että aivan vapaana, ei mitään liekoja tai härkejä... jopas on paksua!

Lyyralinnuilla ei ole havaittu lajille ominaista yhtä ääntelytapaa, sillä kaikki tyypillisesti lintuihin liitettävät äänet ne ovat lainanneet muilta lajeilta. Lyyralinnut ovat ratkaisevasti vähentyneet kun niille tärkeissä metsissä on suoritettu teollisuuden vaatimia hakkuita. Ne ovat simuloineet epätoivoisissa soidinnemoissaan omaa elinpiiriään tuhoavien moottorisahojen ja työkoneiden ääniä. Lisäksi ne ovat oppineet houkuttelemaan naaraita matkapuhelinten soittoäänillä, puheensorinalla josta on erotettavissa katkelmia eri keskusteluisista, radion vaihtuvilla musiikkikappaleilla sekä helikopterin moottorin äänellä. Taitava lyyralintu olisi saattanut puhua nauhalle tämänkin katkelman.

Ville-Juhani Sutinen (s. 1980) on maansa myynyt kirjailija, suomentaja ja kriitikko. Hän on julkaissut aiemmin neljä runokokoelmaa sekä esseekokoelman Taikuri joka sai yleisönsä katoamaan. Suolavesitoffeekone on Sutisen ensimmäinen proosateos.

ISBN 978-952-215-250-3

82.2.

ntamo 2012